

การใช้แบบฝึกทักษะทางการเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

**Using Study Skills Exercises to Develop Academic Achievement in
Geography. Social Studies, Religion and Culture Learning Group
for Grade 3 Students at Satri Suksa School
Maha Sarakham Province**

จันจิรา สราธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Janjira Saratham

Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail1 : saratham2504@hotmail.com

Received: December 1, 2023; Revised: December 24, 2023; Accepted: December 26, 2023

*****

บทคัดย่อ

ความสำคัญของปัญหาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนของชาติให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม และ 3) เพื่อประเมินสมรรถนะผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เข้าใจภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม รูปแบบการวิจัย การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แบบฝึกทักษะทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยครั้งนี้ ในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนาแบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน นักเรียนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อได้ทำแบบทดสอบหลังเรียน มีประสิทธิภาพในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้ชุดฝึกทักษะ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน แสดงผลคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การประเมินสมรรถนะของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน พบว่านักเรียนมีสมรรถนะโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม (52.41) โดยแยกเป็นรายด้าน ด้านการใช้ทักษะชีวิต (ร้อยละ 58.62) ด้านการสื่อสาร (ร้อยละ 51.72) ด้านการคิด (ร้อยละ 55.17) ด้านการใช้เทคโนโลยี (ร้อยละ 48.28) ด้านการแก้ปัญหา (ร้อยละ 48.28)

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ คือ การใช้แบบฝึกทักษะทางการเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่งผลทำให้เกิดสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการใช้ความคิด ด้านการแก้ปัญหา ด้านการใช้ทักษะ และด้านการใช้เทคโนโลยี

สรุปโดยย่อ การพัฒนาแบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน นักเรียนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีประสิทธิภาพในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้ชุดฝึกทักษะ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน แสดงผลคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การประเมินสมรรถนะของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน พบว่านักเรียนมีสมรรถนะโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม (52.41)

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; กลุ่มสาระการเรียนรู้

Abstract

The importance of basic education problems must be consistent with economic changes. Society, culture, environment, and scientific and technological knowledge are rapidly advancing. To develop and strengthen the potential of the nation's people to be able to increase the country's competitiveness. The objectives of this research are 1) to develop geography study skills training exercises; In the learning subject group Social Studies, Religion and Culture of Grade 3 students with performance according to the criteria 80/ 80 2) to compare academic achievement Before and after class with geography study skills exercises of 3rd grade students at Satri Suksa School Maha Sarakham Province and 3) to assess student competency in organizing learning on the subject of understanding geography. For 3rd grade students at Satri Suksa School Maha Sarakham Province research model Research study on Development of academic achievement in the geography subject Social Studies, Religion and Culture subject group using study skills exercises of 3rd grade students at Satri Suksa School Maha Sarakham Province The researcher used this research protocol. in the form of experimental research

Research results according to objective number 1: Development of geography learning skills training. From taking a test before studying Pupils' performance is at a moderate level. and when taking the test after studying Efficiency is higher than the specified criteria, which is 80/80.

Research results according to objective number 2: Comparison of academic achievement before and after using the skills training kit. When comparing scores before and after studying It shows that students' test scores after studying are higher than before studying, with statistical significance at the 0.05 level.

Research results according to objective number 3, evaluating student competency in all 5 areas, found that students' overall competency was at an excellent level (52.41) separated into each area. Use of life skills (58.62%), communication (51.72%), thinking (55.17%), use of technology (48.28%) Problem solving (48.28%)

The findings from this research are the use of study skills exercises to develop academic achievement in geography. Social Studies, Religion, and Culture learning group for Grade 3 students results in competencies in all 5 areas, including communication The use of thinking Problem solving Skill use and the use of technology

Brief summary: Development of geography study skills training. From taking a test before studying Pupils' performance is at a moderate level. Effective at a level higher than the specified criteria of 80/80. Results of comparing academic achievement before and after using the skill training set. When comparing scores before and after studying It shows that students' post-test scores are higher than before, with statistical significance at the 0.05 level. Evaluation of student competency in all 5 areas reveals that students' overall performance is at an excellent level (52.41).

Keywords: Skill Training; Academic Achievement; Learning Subject Groups

บทนำ

การพัฒนาชุดการสอน คือ กระบวนนำสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลายที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่ได้จัดวางไว้อย่างเป็นระบบระเบียบแล้ว ซึ่งเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ เป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเสริมสร้างกระบวนการกลุ่มภายในชุดการสอนประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือนักเรียน เนื้อหากิจกรรม สื่อประสมและเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดสื่อประสมสำเร็จรูป ที่ได้รวบรวมสื่อการสอนไว้อย่างสมบูรณ์ตามแบบแผนที่วางไว้ เพื่อให้มีความสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกันอำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการสอน โดยที่ครูไม่ต้องเตรียมสื่ออย่างอื่นให้วุ่นวาย ซึ่งภายในชุดการสอนนั้นจะมีสื่อและข้อแนะนำในการดำเนินการสอนอยู่แล้วโดยจัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุอยู่ในซอง กล่อง พร้อมทั้งจะให้ครูนำไปใช้ในการสอนได้โดยทันทีไม่ต้องเตรียมอะไรยุ่งยาก ซึ่งเป็นผลดีและรวดเร็วสำหรับครูได้เป็นอย่างดี (พระอธิการมาวิน จันทมโม (อ้วนจี), 2561) และการพัฒนาชุดการสอนด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะส่งสัมฤทธิ์ให้เห็นพฤติกรรมและพัฒนาการของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

การพัฒนาชุดการสอนโดยใช้หลักธรรมที่เน้นเป้าหมายหรือความสำเร็จด้วยแล้ว ยังจะทำให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลได้น่าพอใจยิ่งขึ้น

การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดผู้เรียนเป็นห้อง ๆ แต่ละห้องมีผู้เรียนจำนวนมาก โดยให้ผู้เรียนเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน ดังนั้นการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย คุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเป็นมนุษย์ ความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละรักประเทศชาติ เห็นคุณค่าอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในศาสนา จึงพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ได้ยาก เพราะขัดกับหลักจิตวิทยาและธรรมชาติของการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านสติปัญญา ความถนัด คุณธรรมจริยธรรม ความสามารถและประสบการณ์ จึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องที่เรียนแตกต่างกัน ถ้าครูสอนเร็วผู้เรียนที่เรียนอ่อนจะตามไม่ทันครู สอนช้าอธิบายมาก ๆ ผู้เรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่ายและถ้าเป็นผู้เรียนที่ยังเล็ก ๆ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นไปได้ยากครูผู้สอนต้องหาวิธีการสอนหลาย ๆ อย่างเพื่อทำให้ผู้เรียนสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้วิธีหนึ่งที่จะช่วยในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและยังปลูกฝังระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมให้ดีขึ้นได้แก่การนำเอาวิธีการสอนมาให้ใช้เหมาะสมกับลักษณะวิชา กล่าวคือครูจะต้องหาวิธีการสอนที่ได้ผลมาใช้กับนักเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่าง มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันการเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในรายวิชาภูมิศาสตร์ นักเรียนมีความสับสนเรื่องภูมิศาสตร์ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียน เพราะทุกวันนี้โลกพัฒนาก้าวไกลอย่างมากและรวดเร็วทันใจมีการสื่อสารที่ทันสมัย เช่น เฟสบุ๊ค เป็นต้น ทำให้เด็กบางคนจ้องมองแต่โทรศัพท์ เล่นแต่เกม ไม่ค่อยสนใจครูผู้สอนเท่าไร เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการเรียนการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ด้วยการนำแบบฝึกทักษะ มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม และจักเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

ซึ่งแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น และฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานด้วยตนเองการลงมือกระทำแบบฝึก ได้ฝึกฝนทักษะอย่างเต็มความสามารถ ของแต่ละบุคคลผู้เรียนได้ทราบความก้าวหน้าของตน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาภูมิศาสตร์ และมีทักษะกระบวนการทาง

ภูมิศาสตร์ เพราะการให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกทักษะมาก ๆ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ ในเนื้อหาวิชาได้ดียิ่งขึ้น หลังจากที่ได้แบบฝึกทักษะแล้วก็เอามาให้ผู้เรียนได้ทดสอบลงมือทำก็เพื่อที่จะได้ ประเมินสมรรถนะของผู้เรียนไปด้วยเนื่องจากผู้เรียนขาดสมรรถนะทางการเรียนร่วมกันและยังขาดการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าของตัวเองได้ในทันทีทันใด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ในผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะ เรื่อง เข้าใจ ภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ ทันสมัย ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้เด็กมี 1.ทักษะแก้ปัญหา 2.ทักษะการคิดวิเคราะห์ 3.ทักษะการพัฒนา นวัตกรรม ในการหาความรู้ด้วยตนเอง 4.ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการใช้ชีวิตที่มีค่า ผู้วิจัยจึงสนใจ นำเอารูปแบบฝึกทักษะการสอนสำเร็จรูปของวิชาภูมิศาสตร์ใช้จัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เกิด ประโยชน์เกิดการพัฒนาผลทางด้าน การเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัด มหาสารคาม และสถานศึกษาอื่น ๆ ด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะทางการเรียน วิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อประเมินสมรรถนะผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เข้าใจภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

ทบทวนวรรณกรรม

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) สาระ ภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ดำเนินการทบทวน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 มาใช้เป็นกรอบ และทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ในระยะสั้นเห็นควรปรับปรุงหลักสูตรใน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์มีความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่

ถ้วน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบูรณาการกับความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่นำไปสู่การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ หรือสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณ ความรู้ทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีและการสื่อสารในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ กระบวนการ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวอย่างเข้าใจสภาพที่เป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การจัดการและปรับใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างสร้างสรรค์

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) รับผิดชอบในการปรับปรุงหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และสาระเทคโนโลยีในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งต่อมาได้ผนวกรวมอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรับผิดชอบปรับปรุงสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน และมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณ สสวท. ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา คณาจารย์ ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน และผู้มีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการที่ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรฉบับนี้ มีความสมบูรณ์และเหมาะสมต่อการจัดการศึกษาเพื่อคนไทยทั้งประเทศ

2. แนวคิดและทฤษฎีแบบฝึกทักษะต่อการเรียนรู้

คณิตศร ศรีประไพ (2555) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่าแบบฝึก แบบฝึกหัด หรือชุดการฝึก เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน คือ งานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนกระทำเพื่อฝึกทักษะ และทบทวนความรู้ ที่ได้เรียนไปแล้วให้เกิดความชำนาญถูกต้อง คล่องแคล่ว จนสามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาได้โดยอัตโนมัติ

บุญนา เกษี (2556) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแบบฝึกนั้นจะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ทำให้นักเรียนมีความรู้และทักษะมากขึ้น และทำให้ผู้เรียนมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2543) กล่าวว่า “เมื่อครูได้สอนเนื้อหา แนวคิด หรือหลักการเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้กับนักเรียน และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นแล้ว ขั้นต่อไปครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว ถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็ว หรือที่เรียกว่าฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะ”

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) กล่าวว่า “แบบฝึกหัด เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน แบบฝึกหัดส่วนใหญ่จะจัดทำในรูปของแบบฝึกหัด หรือชุดฝึกซึ่งนักเรียนจะฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง และจัดทำเป็นชุดเน้นพัฒนา หรือเสริมทักษะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง”

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า แบบฝึก หมายถึง สื่อการสอนชนิดหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน จะมีแบบฝึกหัดเป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนและกิจกรรมควมมีรูปแบบที่หลากหลายดังนั้นแบบฝึกหัดจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากในการช่วยเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น กว้างขวางขึ้น ทำให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นแบบฝึกจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนไม่น้อย ในการที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น กว้างขวางขึ้น ทำให้การสอนของครู และการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการลองผิดลองถูกของ ธอร์นไคค์ ซึ่งได้สรุปเป็นกฎเกณฑ์การเรียนรู้ ดังนี้

- 1) กฎความพร้อม หมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลพร้อมที่จะกระทำ
- 2) กฎผลที่ได้รับ หมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเพราะบุคคลกระทำซ้ำ และยิ่งทำมากความชำนาญจะเกิดขึ้นได้ง่าย

ไพบูลย์ เทวรักษ์ (2540) ได้กล่าวถึงกฎการฝึกหัดไว้ว่า การฝึกหัดให้บุคคลทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ผู้ฝึกจะต้องควบคุมและจัดสภาพการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของตนเอง บุคคลจะถูกกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก

ดังนั้นการสร้างแบบฝึกทักษะจึงต้องมีการกำหนดเงื่อนไขที่จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถผ่านลำดับขั้นตอนของทุกหน่วยการเรียนรู้ได้ถ้านักเรียนได้เรียนตามอัตราการเรียนของตน ก็จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

สุจริต เพียรชอบ (2536) กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกว่า ต้องยึดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจทางภาษาแตกต่างกัน ก่อนสอนควรมีการทดสอบความสามารถทางภาษาของเด็กก่อน เด็กที่มีความสามารถสูงก็ให้การสนับสนุนให้มีทักษะสูงขึ้น ส่วนเด็กคนใดมีทักษะต่ำ ก็พยายามสอน ช่อมเสริมให้เป็นพิเศษ

2. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) นักเรียนสามารถเรียนรู้ทักษะการเขียนได้ คล่องแคล่วชำนาญ ก็เพราะมีประสบการณ์ตรงจากการลงมือฝึกกระทำด้วยตนเอง จึงมีโอกาที่จะได้รับ ประโยชน์จากการเรียนรู้มากที่สุด

3. การเรียนรู้จากการฝึกฝน (Law of Exercise) การฝึกฝนเป็นกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้ฝึกฝน หรือกระทำซ้ำ ผู้เรียนจะมีทักษะทาง ภาษาดี มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดี ถ้าผู้เรียนได้ฝึกฝน ได้ใช้ภาษามากเท่าใดก็จะช่วยให้มี ทักษะดีมากขึ้นเท่านั้น

4. กฎแห่งผล (Law of effect) นักเรียนได้เรียนรู้แล้ว ย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่า เป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเมื่อมีงานให้นักเรียนทำ ครูควรรีบตรวจและคืนนักเรียนโดยเร็ว ผู้เรียนจะมีความพึง พอใจที่ได้รับผลการเรียน

5. กฎการใช้และไม่ได้ใช้ (Law of Use and Disuse) ภาษาเป็นวิชาทักษะต้องมีการฝึกฝนอยู่ เสมอ จึงจะคล่องแคล่วและชำนาญ ถ้าเรียนแล้วไม่ได้ใช้นาน ๆ ก็ลืมหรือมีทักษะไม่ดีเท่าที่ควร

6. แรงจูงใจ (Motivation) เป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเป็นสิ่งเร้าเพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน ตั้งใจฝึกฝน และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

กรมวิชาการ (2543) ได้นำเสนอไว้ว่า “การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่นแนวคิดของธอร์นไดค์ เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้าและผู้เรียนจะเลือกตอบสนองจนเป็นที่ พอใจของผู้เรียน การตอบสนองใดไม่พึงพอใจจะถูกตัดทิ้งไป แนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน ของไทยมานาน นับตั้งแต่ไทยรับความคิดทางการศึกษามาจากสหรัฐอเมริกา”

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่า การสร้างแบบฝึกจะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาเพื่อให้ได้แบบฝึกที่ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน และยังเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความพึงพอใจที่จะทำแบบฝึก ครอบคลุมเนื้อหา รูปแบบน่าสนใจ ได้รับประสบการณ์ ตรงเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความชัดเจนของคำสั่ง และได้ลงมือกระทำเองจนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และสามารถประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนได้ด้วย ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในด้านการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

3. แนวคิดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการสอนเป็นแผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวการสอนของกรมวิชาการ ทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไรและวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด มลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำราวิชาการ ทำให้ทราบถึงของแผนการจัดการเรียนรู้ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังที่ได้ค้นคว้าไว้เป็นแนวทางของการศึกษา ไว้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นพอสรุปความสำคัญได้ ดังนี้ (สุพล วังสินธุ์, 2536)

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอน วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาทางการศึกษา
2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนจนการวัดและประเมินผล
3. ส่งเสริมให้ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้ทั้งหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนการวัดและประเมินผล
4. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน
5. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษา
6. เป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญการและเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ ถ้าครูได้

ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย (2545) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มี รายละเอียดสำคัญ ดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูมืออาชีพ มีการเตรียมล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้อาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่ตนเองสอนอยู่

- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล

- 3) แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่จะปฏิบัติการสอนแทน สามารถปฏิบัติการ สอนแทนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

- 4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

5) แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถ นำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะหรือตำแหน่งได้

ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่รอบคอบ และปฏิบัติตามแผนการจัดการ เรียนรู้ที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการจัดการเรียนรู้

6) ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไปทำให้ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อสอบเพื่อวัดผลและประเมินผล ผู้เรียนได้นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้เป็นแนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่ สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

7) ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจคือ ความมั่นใจในการสอน และความพร้อมทางด้านวัตถุ คือ การที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสาร หรือสิ่งการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนมีความพร้อมในการสอน ย่อมสอนด้วยความกระฉ่างแจ้ว ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันจะส่งผลให้ ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอน และต่อวิชาที่เรียนสงบ ลักษณะ (ศศิธร เวียงวะลัย, 2556) ได้อธิบายไว้ว่า ผลดีของการ จัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ มีดังนี้

(1) ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการจัดการเรียนรู้ วิธีเรียนที่มีความหมายมากขึ้น เพราะเป็นการ จัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

(2) ช่วยให้ผู้ครูมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา

(3) เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

(4) ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้จัดการเรียนรู้แทน ในกรณีที่ผู้จัดการเรียนรู้ไม่สามารถ จัดการเรียนรู้ได้เอง สรุปได้ว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นอย่างมาก คือ ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้สอนมี เอกสารเตือนความจำ และทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ทำให้ครูได้ศึกษากระบวนการสร้างผู้เรียน และการเรียนรู้อย่างมีระบบ เพราะครูต้องศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ โครงสร้าง วิธีการสอน การวัดผลประเมินผล อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน และใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

4. แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นความสามารถพิเศษของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้ฝึกประสบการณ์เรียนรู้จากกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูต้องฝึกประสบการณ์แนวทางการวัดผลประเมินผล สร้างเครื่องมือวัดที่มีประสิทธิภาพ

สาคร ธรรมศักดิ์ (2541) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คุณลักษณะและ ความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการสอน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการอบรมหรือเกิดจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบ ความสามารถของบุคคล ซึ่งสามารถวัดได้สองแบบตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

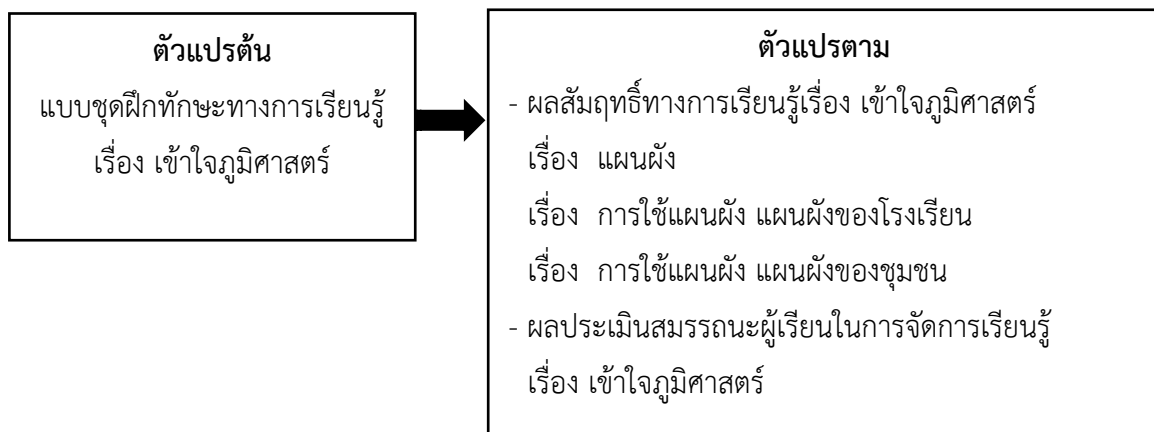
1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติและทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงถึงความสามารถดังกล่าวในรูปของการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน การวัดแบบนี้จึงต้องใช้"ข้อสอบภาคปฏิบัติ" (Performance Test)

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Content) อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ "ข้อสอบวัด ผลสัมฤทธิ์" (Achievement test) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้รับประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูต้องศึกษาแนวทางในการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาร์ ยินดีสุข (2548) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้แบบฝึกทักษะทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยครั้งนี้ ในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาค จำนวน 29 คน โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาทั้งชั้น ของหน่วยที่ถูกเลือกเพื่อการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะทางการเรียน เรื่อง เข้าใจภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 3 ชุด เวลา 6 ชั่วโมง ดังนี้ 1) แบบฝึกทักษะทางการเรียนชุดที่ 1 เรื่อง แผ่นผั่ง 2) แบบฝึกทักษะทางการเรียนชุดที่ 2 เรื่อง การใช้แผ่นผั่ง แผ่นผั่งของโรงเรียน และ 3) แบบฝึกทักษะทางการเรียนชุดที่ 3 เรื่อง การใช้แผ่นผั่ง แผ่นผั่งของชุมชน

การสร้างเครื่องมือวิจัย

โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เข้าใจภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ โดยได้ดำเนินการดำเนินการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเรียน

นำแบบฝึกทักษะการเรียน ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข มาใช้สอนจริง โดยใช้คู่มือแผนการจัดการเรียนรู้ มาจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม ในชั้นสรุปบทเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนกับนักเรียน สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ใน เวลา 13.00 -14.00 น.

หลังจากทดลองใช้ชุดฝึกทักษะคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว นำแบบทดสอบชุดเดิมกับก่อนเรียนมาทำการทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หมายถึง คะแนนของกระบวนการเรียนต่อคะแนนสอบหลังเรียน

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของประสิทธิภาพของการฝึก

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของการทดสอบหลังเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่าง

2. เริ่มดำเนินการสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง และชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้นใช้เวลา 6 ชั่วโมง โดยใช้แบบฝึกทักษะทั้งหมด จำนวน 3 ชุด
3. เมื่อสอนเสร็จแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะมีการประเมินผลโดยใช้ชุดฝึก มีเกณฑ์การให้คะแนน ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์ก็สอนซ่อมเสริม
4. เมื่อทดลองใช้ชุดฝึกทักษะจนครบทั้ง 3 ชุดฝึกแล้ว ก็ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนชุดเดิมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. เมื่อทดลองใช้ชุดฝึกทักษะและแบบทดสอบจนครบแล้วก็ได้ทำการวัดผลประเมินผลประเมินสมรรถนะผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้มาหาความถี่แล้ววิเคราะห์ บรรยายเป็นความเรียง ประกอบตาราง โดยเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ ระหว่างการทดสอบครั้งแรกกับครั้งหลังของกลุ่มตัวอย่างและเปรียบเทียบคะแนนการทำแบบฝึกทักษะกับคะแนนทดสอบหลังเรียน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 วิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะประกอบการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ด้วยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลลัพธ์ (E_1/E_2)

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะประกอบการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชุดที่	คะแนนระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	
1	10	9.20	92.00	10	8.93	89.30	92.00/89.30
2	10	9.07	90.75	10	8.73	87.33	90.75/87.33
3	10	9.17	91.75	10	8.78	87.80	91.75/87.80
เฉลี่ย	10	9.14	91.5	10	8.81	88.14	91.50/88.14

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะประกอบการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน (E_1/E_2) มี ประสิทธิภาพเป็น 91.50/88.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

และแยกตามแต่ละชุดกิจกรรม ได้ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่อง แผนที่ มีประสิทธิภาพเป็น 92.00/89.30

ชุดที่ 2 เรื่อง การใช้แผนที่ แผนที่ของโรงเรียน มีประสิทธิภาพเป็น 90.75/87.80

ชุดที่ 3 เรื่อง การใช้แผนที่ แผนที่ของชุมชน มีประสิทธิภาพเป็น 91.50/88.14

ดังนั้นเอกสารประกอบการเรียน วิชาภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้ แบบฝึกทักษะจึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 91.50/88.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาภูมิศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ค่าสถิติ t

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะรายวิชา ภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ โดยวิธีการทางสถิติ t-test แบบ Dependent Sample ปรากฏผลดังตารางที่ 2-5 ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยเอกสารประกอบการเรียน รายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชุดที่ 1 เรื่อง แผนที่

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t	S.D.
ก่อนเรียน	29	38.30				
			204	1082	31.23*	6.53
หลังเรียน	29	89.30				

หมายเหตุ : * แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชา ภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชุดที่ 1 เรื่อง แผนที่ มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 38.30 และค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนจากการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 89.30 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง

เรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และจากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยคะแนนที่ ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชา ภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชุดที่ 2 การใช้แผนผัง แผนผังของโรงเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t	S.D.
ก่อนเรียน	29	39.50				
			191	959	27.52*	6.94
หลังเรียน	29	87.33				

หมายเหตุ : * แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชุดที่ 2 เรื่องการใช้แผนผัง แผนผังของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 39.50 และค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 87.33 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชา ภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชุดที่ 3 เรื่อง การใช้แผนผัง แผนผังของชุมชน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t	S.D.
ก่อนเรียน	29	41.00				
			187	919	27.52*	6.78
หลังเรียน	29	87.80				

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชา ภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน ชุดที่ 3 เรื่อง การใช้แผนผัง แผนที่ ของชุมชน มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 41.00 และ ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 87.80 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนทดสอบก่อนเรียนการทำกิจกรรม การทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รวมทั้ง 3 ชุด

ชุดที่	เรื่อง	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ			D	t
		ทดสอบก่อนเรียน	การทำกิจกรรม	ทดสอบหลังเรียน		
1	แผนผัง	38.30	92.00	89.30	51.00	31.23
2	การใช้แผนผังของโรงเรียน	39.50	90.75	87.33	47.83	27.52
3	การใช้แผนผังของชุมชน	41.00	91.75	87.80	46.80	27.59
เฉลี่ยร้อยละ		39.90	91.50	88.14	48.71	37.97

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ผลการประเมินสมรรถนะผู้เรียน 5 ด้าน

ตารางที่ 6 ผลการประเมินสมรรถนะผู้เรียน 5 ด้าน รายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ ทั้ง 3 ชุด

สมรรถนะของผู้เรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับผลการประเมิน							
		ดีเยี่ยม (3)	ร้อยละ	ดี (2)	ร้อยละ	พอใช้ (1)	ร้อยละ	ปรับปรุง (0)	ร้อยละ
1. ความสามารถในการสื่อสาร	29	15	51.72	10	34.48	4	13.79	-	-
2. ความสามารถในการคิด	29	16	55.17	11	37.93	2	6.89	-	-

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา	29	14	48.28	11	37.93	4	13.79	-	-
4. ความสามารถการใช้ทักษะ	29	17	58.62	9	31.03	3	10.34	-	-
5. ความสามารถการใช้เทคโนโลยี	29	14	48.27	10	34.48	5	17.24	-	-
ร้อยละของนักเรียน ที่ได้รับผลการประเมินที่ดีขึ้น			87.59						

จากตารางที่ 6 แสดงผลการประเมินสมรรถนะผู้เรียน 5 ด้าน ของนักเรียนโรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 29 คน พบว่าภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.59 หากพิจารณาการประเมินสมรรถนะผู้เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะในแต่ละด้าน พบว่า ในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ นักเรียนโรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีอยู่ในเกณฑ์ต่อไปนี้ 52.41 ดีเยี่ยม 35.17 ดี 12.41 พอใช้

อภิปรายผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ ร้อยละ 87.00/87.14 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะทั้ง 3 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.00 และนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 87.14 แสดงว่าแบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิศาสตร์ ที่ผู้รายงานสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กาญจนพร หอศิลาชัย (2563) ที่พบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบฝึกทักษะที่ผู้รายงานสร้างขึ้น ได้ผ่านขั้นตอน กระบวนการสร้างอย่างมีระบบ มีการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหลักสูตร แผนการสอน เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้การวัดผลและประเมินผล และผ่านการทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบด้านคุณภาพและความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเพื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะ

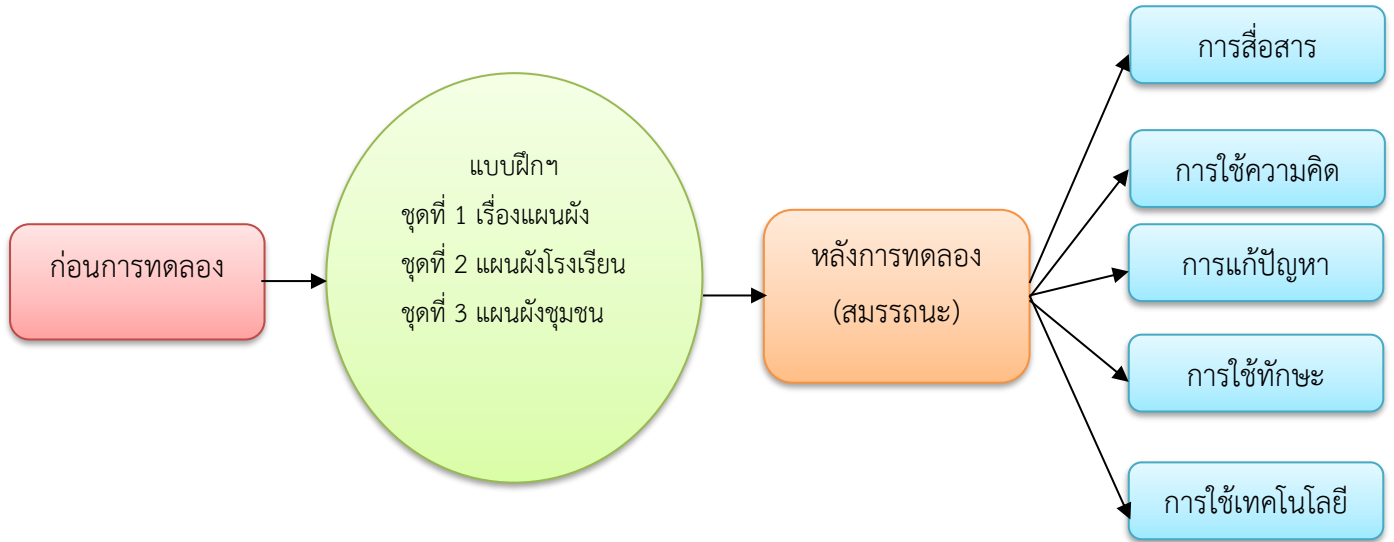
แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ที่ผู้เรียนเองสามารถเข้าใจได้ง่าย มีภาพประกอบให้ผู้เรียนได้ระบายสีตามที่ตนชอบและผู้เรียนได้ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในรายวิชาภูมิศาสตร์ ที่สามารถต่อยอดบูรณาการเข้ากับรายวิชาศิลปะได้อีกด้วย

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเข้าใจภูมิศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 87.14 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะสามารถพัฒนาทักษะทางการเรียน เรื่อง เข้าใจภูมิศาสตร์ได้ดี ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อาจเป็นเพราะว่า แบบฝึกทักษะและแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้รายงานสร้างขึ้นได้มีขั้นตอนการสร้างตามหลักและแนวทางในการจัดทำเป็นอย่างดี ผ่านการตรวจและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนั้น เนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนรูปแบบวิธีการของแบบฝึกทักษะ มีความเหมาะสมกับระดับของนักเรียน จากสาเหตุดังกล่าวทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปราณี กองจินดา (2549) เรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และ ทักษะการ คิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปาโดยใช้ แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู” ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

3. ผลการประเมินสมรรถนะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 5 ด้าน พบว่านักเรียนมีสมรรถนะอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยภาพรวมร้อยละ 52.41 โดยแยกเป็นรายด้าน ด้านการสื่อสาร (ร้อยละ 51.72) ด้านการคิด (ร้อยละ 55.17) ด้านการแก้ปัญหา (ร้อยละ 48.28) ด้านการใช้ทักษะชีวิต (ร้อยละ 58.62) ด้านการใช้เทคโนโลยี (ร้อยละ 48.28) มีเกณฑ์ที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 87.59 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะ สามารถพัฒนาทักษะทางการเรียน เรื่อง เข้าใจภูมิศาสตร์ได้ดี ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและทำให้นักเรียนเกิดสมรรถนะทั้ง 5 ด้านตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะด้านต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Mitrani, Dalziel และ Fitt (1992) ที่กล่าวถึงสมรรถนะว่าเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีความเชื่อมโยงกับประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงานในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Spencer และ Spencer (1993) ที่ให้ความหมายของสมรรถนะว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลต่อความมีประสิทธิภาพของเกณฑ์ที่ใช้และหรือการปฏิบัติงานที่ได้ผลการทำงานที่ดีขึ้นกว่าเดิม

องค์ความรู้ใหม่

จากงานวิจัยเรื่อง การใช้แบบฝึกทักษะทางการเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำเสนอได้เป็นแผนภาพ ดังนี้

คำอธิบายองค์ความรู้ใหม่

การใช้แบบฝึกทักษะทางการเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดมหาสารคาม จากการใช้แบบชุดฝึกทักษะทางการเรียนรู้ เรื่อง เข้าใจภูมิศาสตร์ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำคะแนนก่อนหลังการทดลอง นำมาวิเคราะห์ทางสถิติปรากฏว่าหลังทดลองนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่านักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกิดขึ้น จนส่งผลทำให้เกิดสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ด้านการใช้ความคิด ด้านการแก้ปัญหา ด้านการใช้ทักษะ และด้านการใช้เทคโนโลยี

สรุป

การพัฒนาแบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน นักเรียนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีประสิทธิภาพในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้ชุดฝึกทักษะ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน แสดงผลคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การประเมินสมรรถนะของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน พบว่านักเรียนมีสมรรถนะโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม (52.41)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรศึกษาหลักสูตร คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ
2. ควรคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างแบบฝึกทักษะและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้อง
3. แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นต้องสามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้จริง
4. แบบฝึกทักษะต้องน่าสนใจ ใส่รูปภาพ สี สีสันที่สดใสประกอบ เพื่อให้ให้นักเรียนอยากสัมผัสอยากฝึก
5. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้นำแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ควรศึกษาการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นด้วยรูปแบบต่าง ๆ ในกลุ่มสาระอื่น ๆ ทุกระดับชั้น
3. ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). *การจัดสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณิตศร ศรีประไพ (2555). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญนา เกษี. (2556). *รายงานผลการใช้แบบฝึกทักษะ ระบบสมการเชิงเส้น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3*. รายงานการวิจัย. ชลบุรี: โรงเรียนพานทองสภานูถัมภ์อำเภอพานทอง.
- พระอธิการมาวิน จนทนมโม (อ้วนจี), (2561). *การพัฒนาชุดการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยใช้พุทธวิธีการสอน เรื่อง เบญจศีลเบญจธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านฝั่งวิทยาคม จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2548). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แบนเนจเม้นท์.
- ไพบุลย์ เทวรักษ์. (2540). *การวัดระดับสติปัญญา*. กรุงเทพมหานคร: เอส ดี เพรสการพิมพ์

- มลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *พัฒนาการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนารชัย. (2545). *วิธีสอนทั่วไป*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาคร ธรรมศักดิ์. (2541). *ผลการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึมแบบรวมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การนิเทศเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- สุจรีต เพียรชอบ. (2536). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2543). *แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้สู่บูรณาการ*. ชัยนาท: โมเดิร์นโอเอ็ม.
- สุพล วังสินธุ์. (2536). *การจัดทำแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. สารพัฒนาหลักสูตร*. 114, 5-10.